

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.029/2024/6.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Lopota Viktor ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve Zrt. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bacsa Judit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bacsa Judit ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Hibás teljesítésből eredő kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 7.G.40.004/2022/82.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 7.G.40.004/2022/83.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg alperesnek 500 000 (ötszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] Az E.. Kft. (továbbiakban: Cég) a NÉBIH-el a következő vetőmag mennyiségeket fémzároltatta: 2020. december 14., fémzárszám: H-20-170/0327 szarvasi AS3, mennyiség 5 000 kg, ép csíra 82%; 2021. január 22., fémzárszám: H-21-170/0006 szarvasi AS3, mennyiség 5 000 kg, ép csíra 83%.

A felperes 2021. február 16. napján 3 500 kg csávázatlan szarvasi AS-3 lucerna vetőmagot rendelt meg az alperestől 5 334 000 forint vételárért. A szállítás időpontja 2021. február 23. – március 14. napja közötti időintervallum volt.

Az alperes a megrendelt vetőmag mennyiségre a Céggel kötött adásvételi szerződést 2021. február 26. napján, mely közvetlenül a felperesnek szállította ki a szerződés tárgyát képező terméket.

A felperes 2021. március hónap elején végezte el a vetést, négy ingatlanon.

A felperes 2021. július 21. napján jelezte az alperesnek, az adásvételi szerződés tárgyát képező vetőmag a tábláin nem kelt ki. A felek 2021. július 29. napján helyszíni szemlét tartottak, melyen megállapították, hogy egy ingatlanon 60% körüli, egyen csak foltokban, további kettőn pedig egyáltalán nem kelt ki termés. A felek között vita alakult ki arról, a keléshiányt mi okozhatta.

[2] A felperes a Cég telephelyén még fellelhető vetőmag mintát a NÉBIH-el 2021. szeptember 10. napján vizsgálattá, amely szerint mind a két fémzárszámú tétel esetében a csírákéesség egyaránt 62% volt a vizsgálat időpontjában.

A vetőmagok csírákéességüket szakszerű tárolás esetén 2 évig megőrzik. A minősítő bizonyítvány kiadásának időpontjától a vetésig eltelt néhány hónapos időszakban még 1-2%-os mértékű csírákéesség-csökkenés sem valószínűsíthető.

A felperes keresete, alperes érdemi ellenkérelme

[3] A felperes keresetében érte, a bíróság kötelezze az alperest 40 133 811 forint, valamint ezen összeg után 2021. március 6. napjától a kifizetésig járó időszakra a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata és perköltség megfizetésére. Tényállítása szerint az alperessel lucerna vetőmag adásvételére kötöttek szerződést, a vételár 4 200 000 forint + áfa volt. Az áru átvételét követően, 2021. március első napjaiban elvetette a vetőmagot, azonban abból a növény nem kelt ki, ezért kára keletkezett, amely egyrészt a vetőmag vételárából, a vetési költségekből áll, mely 67 000 Ft/ha, összesen 12 134 906 forintot tesz ki. Az elmaradt, kalkulált árbevétel 39 664 842 forint, amelyből levonásba helyezte a fel nem merült betakarítási költségek összegét (15 865 937 forint). Az elmaradt árbevételt 5 tonna/ha átlagos terméseredménnyel és 43 800 Ft/tonna vételárral számította.

Jogállításként a Ptk. 6:215. § (1) bekezdésére, 6:157. §-ára, 6:142. §-aira hivatkozott.

[4] Az általa lefolytatott magánszakértői bizonyítás eredményeképpen megállapítható, a vetőmag hibája miatt következett be a kelési hiányosság és ebből eredően érte a kár, illetve a felmerült beművelési költségekben jelentkező kártétel. A szakvélemények alapján pontosan nem határozható meg, hogy a vetőmag kelési hiányosságát, csírázókéesség csökkenését pontosan mi okozta, azonban bizonyosan annak minőségi hibája következtében maradt el a várt terméshozam. A csírázókéesség nem megfelelő voltát a NÉBIH vizsgálata egyértelműen megállapította, azt a perbeli szakértői vélemények sem cáfolták, ezért az alperesi hibás teljesítés ténye felperes álláspontja szerint igazolt.

[5] Az ezzel okozati összefüggésben öt ért kárt is igazolta, ezt összepszerűségében a szakértői vélemény alátámasztotta.

[6] Az alperes kérte a kereset elutasítását. Az általa szolgáltatott vetőmag megfelelő csírázókéességű volt, részéről hibás teljesítés nem történt, ezért a kereset alaptalan.

[7] A pert megelőző közjegyzői eljárás során kirendelt szakértő véleménye hiányos volt, az több lényeges kérdésre nem adott választ, illetőleg azokat nem is vizsgált. szakértő 1 neve szakértő elismerte, a vetőmag csírázási kéessége tekintetében kompetenciával nem rendelkezik, ezért került sor a társszakértő bevonására. Az ő szakvéleménye alapján azonban egyértelműen megállapítható, a vetőmag a zárolásakor - a NÉBIH vizsgálat szerint - 84-85%-os csírázási kéességgel rendelkezett, ugyanakkor a később, mintegy 7 hónap elteltével végzett vizsgálat adatai szerinti 62%-os mérték nem állhatott fenn a teljesítés időpontjában, azaz 45 nap alatt ilyen mértékű csírázási kéességvesztés nem alakulhatott ki. Mindebből az következik, a felperes nem tudta

bizonyítani azt a tényt, az általa szolgáltatott vetőmag nem volt megfelelő csírázóképeségű az átadás időpontjában. Alperes utalt arra is, a szakértő az általa vizsgált vetőmagmintában tapasztalt csírázóképeség-csökkenés több körülményre is visszavezethető, különösen a tárolásra. Az utólagos vizsgálat a szerződéskötés, illetőleg a vetőmag átadását követően 7 hónappal később történt, és nem az átadott és a teljesítésként szolgáló vetőmagmennyiséget érintette.

[8] Megjegyezte továbbá, a felperes kártérítés címén a felmerült művelési költséget és az elmaradt árbevételét kívánja érvényesíteni, azonban közgazdasági értelemben az árbevétel nem azonos az elmaradt haszonnal, abból levonásba kell helyezni a művelési költségeket.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak indokai

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és felperest kötelezte perköltségviselésre. A bíróság ítélete indokolásában elsődlegesen a perbeli jogvita alapját képező hibás teljesítést, mint a szerződésszegés egyik fajtáját definiálta. Ezen belül kitért arra, ha a szolgáltatás dologra irányul, a hibás teljesítés egyúttal a szolgáltatott dolog minőség hibáját kell, hogy jelentse, tekintve, hogy a Ptk.-ban rögzített főszabály szerint a szolgáltatásnak alkalmasnak kell lennie a rendeltetése szerinti célra. Rendelkeznie kell továbbá azzal a minőséggel és nyújtania kell azt a teljesítményt, amely azonos rendeltetésű szolgáltatásoknál szokásos, és amelyet a jogosult elvárhat.

[10] Az alperes által nyújtott szolgáltatás esetén, mely vetőmag tulajdonjogának átruházását jelentette, a terméknek alkalmasnak kellett lennie a mezőgazdasági termesztés céljára, ebből következően meg kellett felelnie az irányadó speciális jogszabály (FVM rendelet) által előírt 80%-os arányú csírázóképeségre vonatkozó előírásnak. E körben a felperes állította a hibás teljesítést, így neki, mint a szerződés jogosultjának kellett bizonyítani azt, hogy az általa vásárolt termék a teljesítés időpontjában hibás volt. A bíróság megjegyezte, ha a hiba keletkezésének eredetét, időpontját utóbb már nem lehet megállapítani, ez a jogosult kockázati körébe tartozik.

[11] A felek közötti szerződés tárgyát képező vetőmag csírázóképeségének, illetve beltartalmi értékeinek meghatározása különleges szakértelmet igényelt, ezért a bíróság a perben lefolytatott szakértői bizonyítást értékelte. Ennek keretében elsődlegesen a magánszakértői véleményt zárta ki a bizonyítékok köréből, mivel az nem felelt meg a Pp. 302. §-ában írt követelményeknek. A felperes kezdeményezésére közjegyzői nemperes eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás eredményét értékelve, a bíróság kitért arra, az alperesi szolgáltatás minőségi követelményeinek megítélése tárgyában a szakértő saját maga közölte, hogy nem rendelkezik kellő kompetenciával.

[12] A szakértői vélemény bírói mérlegelésének általános szabályait ismertetve összefoglalóan a bíróság azt hangsúlyozta, a szakértői vélemény értékelése során vizsgálni kell annak logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival való összhangját vagy ellentmondását. Az ismertetett értékelési elvek alapulvételével a bíróság megállapíthatónak találta, hogy a teljesítés időpontjában a szolgáltatott vetőmag csírázóképeségének mértéke

azonos volt a fémzároláskori időponttal. A kárszakértő ugyanis még 1-2%-os képességsökkenést sem tudott valószínűsíteni. A kelési hiányosságot és a nem megfelelő mértékű csírázóképeség közötti okozati összefüggést a kárszakértő azon megállapítása is kizárta, mely szerint 62%-os csíráképeségű mag szabvány alatti, az már nem nevezhető vetőmagnak. Ettől függetlenül annak szabályszerű elvetése esetén, szakmailag elfogadható növényi állományt lehetett volna termesztetni, azonban a 2021 tavaszán történő kelés ennél jóval hiányosabb volt, ez utólag nem rekonstruálható hibára utalhat. Az ítélet alapjául szolgáló ténymegállapítást megalapozó bizonyosság foka az észszerű kétely kizárásában határozható meg. A feltárt feladatok és az igazságügyi kárszakértői vélemény alapján a bíróság a felperes által állított alperesi hibás teljesítés bizonyossága tekintetében észszerű kételyt talált, ezért a hibás teljesítés nem tekinthető bizonyítottnak. A bíróság ezért a kártérítési felelősség további elemeit illetően, így különösen az elmaradt haszon, a tényleges kár, a károsulti közrehatás tekintetében a további tényállás megállapítást, illetve bizonyítást mellőzte.

A felperes fellebbezése és az alperes fellebbezési ellenkérelme

[13] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérve annak megváltoztatását és kereseti kérelmének helyt adást, másodlagosan pedig a hatályon kívül helyezését. A fellebbezés indokolásában elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást ismertette, egyúttal kérte azt kiegészíteni azon nyilatkozatával, mely szerint ebben az időszakban máshonnan is szerzett be ugyanilyen fajtájú vetőmagot, amely a perbeliekkel szomszédos mezőgazdasági ingatlanokon hiánytalan, egységes kelést mutatott. Megjegyezte, ezt a kirendelt szakértő referenciaként is vizsgálta. Kérte továbbá figyelembe venni, hogy az alperes vetéstechnikai hibára történő hivatkozását cáfolja a mintán végzett NÉBIH vizsgálat, mely csak 62%-os csírázási képességet mutatott ki, ami nem felel meg az irányadó FVM rendeletben előírt 80%-os minimum értéknek. Tényként kérte rögzíteni továbbá, hogy 1994 óta folytat mezőgazdasági tevékenységet, fő profilja a lucernatermesztés, mely 600 ha-os területen zajlik, de ehhez hasonló és ilyen mértékű kelési problémát az elmúlt 30 év alatt nem tapasztalt.

[14] Jogi érvelése körében előadta, az elsőfokú bíróság a felmerült bizonyítékokat nem összességében értékelte, helytelen következtetést vont le azokból, ezért az ítélet megalapozatlan. Kiinduló tényként kérte figyelembe venni, hogy a közös szemlén megállapítható volt, hogy az alperes által értékesített vetőmag a perbeli területen nem kelt ki. A felek ennek okát eltérően értékelték, ugyanakkor a felperes álláspontját a vetőmag letéti mintájának utólagos NÉBIH-hel történő bevizsgálása alátámasztotta. A vizsgált mintát a NÉBIH gyűjtötte be az E.. Kft. telephelyén, a minta azonosítója alapján bizonyosan megegyezik a felperes által alperestől vásárolttal. A felperes a továbbiakban a 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet irányadó előírását ismertette, kiemelve, hogy a vetőmagkénti forgalomba hozatalhoz szükséges csírázási mérték lucerna esetében legalább 80%-os.

[15] A fémzárolt vetőmag, amennyiben minőségét 2 éven keresztül megőrzi, akkor a NÉBIH mintavétel alapján utóbb végzett vizsgálatnak a csírázási képességet legalább 80%-osnak kellett volna kimutatnia, azonban a vizsgálat ettől jóval alacsonyabb, mindössze 62%-os mértéket állapított meg. Ez azt jelenti, hogy a vetőmag csírázási képessége 9 hónap alatt jelentősen, mintegy 20%-kal romlott. A csírázóképeség fémzároláskori állapotához képesti

romlására a kárszakértő egyértelmű választ nem tudott adni, megfelelő tárolási körülmények esetén a csírázókéesség több évig megmarad, 1-2 hónap alatt még 1-2%-os csökkenés sem valószínű. Az E.. Kft.-nél ezen feltételek, vagyis a megfelelő tárolás valószínűsíthetően nem biztosított, ez okozhatta a 9 hónapos időszakban a 20%-os csírázókéesség csökkenést. A szakértő ezt a csökkenést olyan mértékűnek minősítette, melyből adódóan a termék már nem nevezhető vetőmagnak. A NÉBIH által kimutatott minőségromlás kizárólag az E.. Kft.-nél merülhetett fel, az ugyanis nem a felperestől származott, és a nem megfelelő tárolási körülményekre vezethető vissza.

[16] Felperesi álláspont szerint a peradatokból megállapítható, hogy a részére történt kiszállítást megelőzően már bekövetkezett a minőségromlás, hiszen ő maga a vetőmagot huzamosabb ideig nem tárolta, az rövid időn belül elvetésre került. A perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye kapcsán hangsúlyozta azt is, hogy a vetőmag kelési hiányosságait érintően felhozott termelésihibákkal kapcsolatos alperesi hivatkozásokat a szakértő nem találta megállapíthatónak, így kizárólag arra lehet következtetni, hogy a nála bekövetkezett kár a vetőmag csírázási képességének jelentős csökkenésével áll összefüggésben. Ezt támasztja alá a szakvélemény kiegészítés 15. és 16. kérdésre adott válaszai is. A felperes álláspontja szerint a kár mértéke is bizonyítást nyert, a szakvélemény azt alátámasztja.

[17] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A fellebbezésben indítványozott tényállás-kiegészítés kapcsán kitért arra, ezek elsősorban felperesi nyilatkozatokként értékelhetők, melyek bizonyítékokkal nem alátámasztottak, másrészt irrelevánsak azok a hivatkozások, melyek azzal kapcsolatosak, felperes milyen területen és milyen régóta végez lucernatermesztést.

[18] Jogi érvelésként előadta, döntő jelentősége annak volt a perben, hogy a felperes a hibás alperesi teljesítést nem tudta bizonyítani; ha a hiba keletkezésének oka, időpontja nem állapítható meg, ez a jogosult kockázati körébe tartozik. A per során nem merült fel olyan bizonyíték, peradat, mely megdöntötte volna azt, hogy a fémzároláskori időpontban a NÉBIH igazolás szerinti 82-83%-os mértékű csírázási képessége fennállt a vetőmagnak. Abból, hogy a 2021. szeptember 12-ei vizsgálat 62%-os csírázókéességet mutatott ki, nem lehet következtetni arra, hogy a vetőmag teljesítéskori csírákéessége is szabvány alatti lett volna. Alperes kiemelte, a vetőmag-minősítő bizonyítványok közokiratnak minősülnek, így teljes bizonyító erővel tanúsítják a vizsgálati eredményeket, a közokirat tartalmi valódiságát a felperes nem döntötte meg.

[19] A 2021 szeptemberében vizsgált minta nem a felperes részére leszállított tételből származott, annak nem megfelelő tárolásából nem következik az, hogy az E.. Kft. a felperes részére leszállított vetőmagot is szakszerűtlenül tárolta volna. Ez a perben nem is nyert bizonyítást. Alperes mindezeket túl fenntartotta korábbi nyilatkozatait a nem megfelelő felperesi talajelőkészítés és vetéstechnológia alkalmazásával kapcsolatban. A szakértő ezzel ellentétes megállapításait vitatva előadta, abból, hogy a szakértő a felperes terhére termesztés technológiai hibát nem látott megállapíthatónak, semmiképpen sem következik, hogy a kelés elmaradásaért az alperes lenne felelős. Ezen túlmenően további alperesi teljesítéstől független növénypusztulási okokat is felsorolt a szakértő. Mindezeket túl az alperesi felelősség szempontjából kizárólag annak van jelentősége, hogy a vetőmag a teljesítés időpontjában hibás volt-e vagy sem, ezt pedig a felperes nem tudta bizonyítani.

[20] A felperes további észrevételeket tett, elsődlegesen a NÉBIH vetőmag-minősítő bizonyítványban foglaltak megdöntésére szolgáló peradatokat ismertette. Ezen túlmenően hangsúlyozta, a szakértői bizonyítás termelés technológiai hibát esetében nem tárt fel. Álláspontja szerint az utólagos NÉBIH vizsgálati eredmény megdöntötte az alperes által az értékesítéshez felhasznált vetőmag-minősítő tanúsítványban foglaltakat és a vetőmag minőségi hibáját igazolta. A vetőmag 2 éves időszakra történő megőrzése előírás, a perbeli esetben azonban jóval korábban már elvesztette a vetőmag minősítéshez szükséges csírázóképesseget. Felperes megjegyezte még, a nem megfelelő tárolási körülmények nem bizonyítottak.

Az ítéltábla döntésének indokai

[21] A felperes fellebbezése alaptalan.

[22] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[23] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[24] A jelen ügyben a felperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alperes kereset szerinti marasztalására, illetve az alperes első- és másodfokú perköltség fizetésére történő kötelezésére irányult, míg másodlagos fellebbezésében a Pp. 381. §-ára hivatkozással az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[25] A Pp. 383. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény rendelkezései szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[26] Az előbbiek azt jelentik, amennyiben a fellebbező fél az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és annak hatályon kívül helyezését is kéri, a másodfokú bíróságnak elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet kell vizsgálnia, és csupán ennek megalapozatlansága esetén dönthet az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemről.

[27] A Pp. 381. §-a értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[28] A felperes az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a perben felmerült bizonyítékokat nem összességében értékelte, erre figyelemmel helytelen következtetést vont le, így az ítélet megalapozatlan, jogszabálysértő. Kérte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítését is.

Az ítéltábla e körben egyetért az alperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtettekkel. A felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy az alperessel egyidejűleg ugyanazon időszakban vásárolt vetőmagot is a B... Bt.-től. Csupán azt adta elő, hogy hasonló terményt termesztett a szomszédos ingatlanokon is, melyet a kirendelt szakértő referenciaként vizsgált.

[29] A Pp. 373. § (2) bekezdése szerint a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna.

[30] Az előbbiekre figyelemmel a felperes előbbi állítását az ítéltábla nem vehette figyelembe a fellebbezés elbírálásakor. Megjegyzi mindemellett az ítéltábla, hogy a felperes által hivatkozott tény a jogvita eldöntése szempontjából nem releváns, a szakértői vélemény egyébként pedig figyelembe vette ezt a felperesi hivatkozást. Hasonlóan szükségtelen kiegészíteni az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal, hogy az alperes a kelés hiányát a felperes termeléstehnológiai hibájára vezette vissza (ennek bizonyítására a perben már nem is volt szükség), valamint azzal sem, hogy a felperes 1994 óta folytat mezőgazdasági tevékenységet és fő profilja a lucernatermesztés, amely jelenleg is 600 ha területen zajlik; a perbelihez hasonló és mértékű kelési problémát pedig 30 év alatt nem tapasztalt, hiszen ezek olyan általánosságban tett nyilatkozatok, melyek a konkrét perbeli szerződés körülményeire, a teljesítés szerződésszerűségére nem vonatkoztathatók.

[31] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[32] A bizonyítás anyagán alapuló ténymegállapítás logikai tevékenység, amelynek során a bizonyított tényekből, bizonyítékokból következtet a bíróság a bizonyítandó, jogilag releváns tényekre. Ennek során megállapítja a bizonyítási eszközök hitelességét, annak fokát, a bizonyítékok erejét, bizonyító értékét, jelentőségüket a jogvita eldöntése szempontjából, értékeli a tanúvallomás hitelt érdemlő voltát, a szakértői vélemény logikai meggyőző erejét, az okirat valódiságát, a tárgyi bizonyítékok állapotát stb. A bizonyító adatokat a bíróság egyenként és összességükben értékeli, megvizsgálja, és összehasonlítja bizonyító értékét, figyelembe veszi összefüggéseiket, és ellentmondásaikat, és ennek eredményeként alakítja ki a valóságról szerzett meggyőződését, amelyet ténymegállapítások formájában rögzít határozata indokolásában. A szabad mérlegelés eredményében megnyilvánuló bizonyosság nem szubjektív vélemény, objektíve megalapozottnak kell lennie (Döme Attila: A bizonyítás általános szabályai, in: Varga István (szerk.): A polgári perrendtartásról és kapcsolódó jogszabályok kommentárja II-III., HVG-Orac, Budapest, 2018., 1191-1192. oldal).

[33] A felperes nem is a bizonyítási eljárás hiányosságára hivatkozott az elsőfokú bíróság jogszabálysértéseként, hanem a perben felmerült bizonyítékok nem megfelelő értékelésére. Ugyanakkor a bizonyítékok értékelésének és mérlegelésének helyessége az ítélet anyagi felülbírálata során vizsgálható, a téves, okszerűtlen mérlegelés felülmérlegelésére lehetőséget ad a Pp. 369. § (2) bekezdés d) pontja. Önmagában a Pp. 279. §-ára, mint jogszabálysértésre történt hivatkozás eljárási szabálysértésként az ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet (BDT2023. 4682. III.). A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi mérlegelő tevékenységét tehát nem az eljárásjogi, hanem az anyagi jogi felülbírálat körében – megváltoztatásra is irányuló fellebbezési kérelem esetén – vizsgálhatja és bírálhatja felül (BDT2023. 4672).

[34] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla megalapozatlannak találta a felperes elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmét, ezért a továbbiakban a fellebbezést a megváltoztatásra irányuló kérelem körében előadott indokokra figyelemmel vizsgálta.

[35] A perbeli jogvita elbírálásához a Ptk. alábbi rendelkezéseit kellett alkalmazni: a Ptk. 6:137. §-a szerint a szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének az elmaradása.

[36] A Ptk. 6:157. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szerződésben vagy jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek. Nem teljesít hibásan a kötelezett, ha a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte vagy a hibát a szerződéskötés időpontjában ismernie kellett.

[37] A Ptk. 6:142. §-a alapján, aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

[38] A Ptk. 6:144. § (2) bekezdése értelmében a kár fogalmára és a kártérítés módjára a szerződésen kívül okozott károk megtérítésére vonatkozó szabályokat kell

alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés méltányosságból való mérséklésének nincs helye.

[39] A felperes a perben azt állította, hogy az alperestől vásárolt lucerna nem, illetve igen hiányosan, kis mértékben kelt ki csupán, erről a felek közös helyszíni szemlén is meggyőződtek. Akkor a 4 bevetett táblából 3 esetében csak foltokban, illetve egyáltalán nem volt fellelhető a növény nyoma (8. sorszámu alperesi beadvány, A/7. számú melléklet). Arra hivatkozott, hogy az alperes által szolgáltatott – ténylegesen az E.. Kft. által szállított – lucerna a NÉBIH által ellenőrzött és fémzárolt csomagolás ellenére már a teljesítés időpontjában sem felelt meg a szerződésben meghatározott feltételeknek a csírázókéesség tekintetében.

[40] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének következményeit is ez a fél viseli.

[41] A bizonyítási teher Pp. szerinti főszabálya szerint a hibás teljesítés tényét az ezt állító jogosultnak kell bebizonyítania. A hibás teljesítésből eredő bármilyen joga gyakorlása érdekében a jogosultat terheli a bizonyítási kötelezettség, hogy a hiba oka a teljesítés időpontjában a szolgáltatásban (a szolgáltatott dologban) megvolt. A releváns időpont a teljesítés időpontja, hiszen a szerződésszegés a hibás teljesítésben áll. Ha utóbb a hiba keletkezésének eredetét, időpontját megállapítani már nem lehet, e körülmény a jogosult kockázatához tartozik (Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez - Szerkesztette: Vékás Lajos/Gárdos Péter).

[42] A felperes a perben az alperesi hibás teljesítést két oldalról is bizonyítani kívánta. Egyrészt a NÉBIH 2021. szeptember 10-i ellenőrző vizsgálatának eredményére hivatkozott, amely a csírákéességet 62%-ban határozta meg, másrészt a perben lefolytatott szakértői vizsgálattal azt kívánta alátámasztani, hogy nem termeléstехnikai hibák okozták a kelés jelentős mértékű hiányosságát. Valójában a Ptk. 6:157. §-ában szabályozott hibás teljesítés fentebb ismertetett törvényi tényállására figyelemmel az elsőfokú bíróság azt vizsgálta helyesen, hogy kétséget kizáróan megállapítható-e, az alperes által szolgáltatott termény *a teljesítés időpontjában* nem felelt meg a szerződésben, illetőleg az irányadó jogszabályban előírt követelményeknek.

[43] A növényfajták állami elismerése, valamint a szaporító anyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. tv. 20. (1) bekezdése értelmében a szántóföldi növényfaj vetőmagját a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban (FVM rendelet) foglaltak szerinti eljárásban kell minősíteni.

[44] A szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM rendelet) 2. §-a szerint a szántóföldi vetőmagvak előállításával és forgalomba hozatalával kapcsolatos ellenőrzési feladatokat elsőfokú hatóságként a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) látja el.

[45] Az FVM rendelet 39. § (1) bekezdése értelmében a Magyarországon árutermesztéssel forgalomba kerülő vetőmagot a NÉBIH fémzárolja.

[46] Az FVM rendelet 3. § 62. pontja szerint e rendelet alkalmazásában vetőmag-minősítő bizonyítvány: a fémzárolt vetőmagtételre vonatkozó okirat, amely tartalmazza a tétel adatait és *igazolja a forgalomba hozatal feltételeinek való megfeleléseit*. A 4. § (1) bekezdése szerint vetőmagot kizárólag a rendeletben foglalt előírásoknak megfelelően szabad forgalomba hozni.

[47] Az alperes által szolgáltatott vetőmagot a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 2021. január 11-én, illetőleg február 1-jén megvizsgálta. A vetőmag-minősítő bizonyítványok (a keresetlevél mellékletei) tanúsítása szerint a mintavétel és a fémzárolás 2020. december 14-én, illetőleg 2021. január 22-én történt meg, ekkor a minták tisztasága 99,9%, illetőleg 99,3%, míg az ép csíra 82%, illetőleg 83%-os volt. A szállítólevél tanúsága szerint (8. számú alperesi ellenkérelem, A/4. számú melléklet) a felperes nem jelezte, hogy a szállításkor minőségi problémája merült volna fel a terménnyel kapcsolatban.

[48] A NÉBIH által fémzárolt vetőmag minőségi hibáját lehet állítani a felek közötti vita esetén, az eredményes bizonyítás feltétele ugyanakkor az, hogy a megismételt NÉBIH vizsgálatnak hitelt érdemlően igazolnia kell az ugyanazon terményből szabályszerűen vett mintavétel eredményeként a vetőmag csíráképeségének hiányosságát, feltéve, hogy a fémzárolás és az ellenőrző mintavétel közötti tárolás szakszerűsége, szabályszerűsége is igazolható.

[49] A perbeli adatokból megállapítható, hogy az ismételt mintavételre nem a felperesnél tárolt, a vetésből megmaradt fémzárolt vetőmagból került sor, mivel ilyen megmaradt tétellel a felperes nem rendelkezett, hanem az E.. Kft.-nél megőrzött ún. „letéti mintából”. Az E.. Kft. által szolgáltatott mintát vizsgálta a NÉBIH (8. számú alperesi ellenkérelem A/8. számú melléklet: személy 1 neve és a NÉBIH közötti levelezés; 6.G.40.004/2022/21. számú jegyzőkönyv 4. oldal utolsó bekezdés, személy 2 neve felperesi ügyvezető nyilatkozata). A keresetlevélhez csatolt vizsgálati jegyzőkönyvek tanúsága szerint az ellenőrzött minta *magánmintavételből* származott, a minta csomagolása pedig *papírtasak* volt.

[50] Az FVM rendelet 41. § (1) bekezdése értelmében a mintavevő személyétől függően a minta – az ahhoz fűződő joghatásokat tekintve – lehet hivatalos, hiteles vagy magánminta.

[51] A kontroll vizsgálat eredményeként kimutatott gyenge csírázóképeség önmagában még nem elegendő a felperes által állított hibás teljesítés bizonyításához. A vizsgálati jegyzőkönyvekből ugyanis nem állapítható meg, hogy a fémzárolástól az ismételt (magán)mintavételezésig szabályszerűen került-e tárolásra az utóbb bevizsgált vetőmagminta. Fellebbezésében a felperes maga is arra a megállapításra jutott (4. oldal alulról a 3., illetőleg 1. bekezdés), hogy „megállapítható, az E.. Kft.-nél a megfelelő tárolás feltételei valószínűsíthetően nem biztosítottak (legalábbis a konkrét ügyben nem megfelelő tárolás

történt)”, „így a NÉBIH által kimutatott minőségromlás kizárólagosan az E.. Kft.-nél következhetett be”, mivel a fémzárolt termény elvetése nem sokkal a fémzárolást követően történt.

[52] A felperes előbbi állítását az ítéltábla annyiban osztja, hogy valóban nem nyert bizonyítást a perben, a megismételt vizsgálat során felhasznált minta szabályszerűen, szakszerűen került-e tárolásra, és mintavételezés körülményei sem tisztázottak annyiban, hogy valóban azonos terményből származik-e az elvetett lucerna magokkal, így a vizsgálat eredményéből nem vonható le az a következtetés, hogy a perbeli vetőmag már a teljesítéskor is hibás volt. A felperes érvelésének egyébként logikailag ellentmond az a tény is, hogy míg állítása szerint a kelés nagyon hiányos volt, „szinte semmi nem kelt ki” (felperesi ügyvezető nyilatkozata, 6.G.40.004/2022/21. számú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés), ehhez képest a későbbiekben elvégzett ellenőrző vizsgálat a vetőmagok mintegy 60%-os csírázóképeségét mutatta ki, vagyis elvileg a vetés időpontját követően, a tárolás során a minták „minőségi javulásának” kellett volna bekövetkeznie, ha a felperesi állítás szerint már a teljesítéskor fennállt a szinte teljes mértékű csírázásképtelenség. Ehhez képes életszerűnek fogadható el az a szakértői magyarázat, hogy az eredetileg megfelelő minőségű vetőmag, az E.. Kft.-nél, a későbbi szabályszerűtlen tárolás miatt veszített mintegy 20%-os mértéket a csírázóképeségéből (60. sorszám alatti szakvélemény 4-5. oldal).

[53] A kifejtett indokokra figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerű következtetésre jutott, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[53] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró, írásbeli ellenkérelmet előterjesztő alperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére, melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) és b) pontjai, valamint az (5) bekezdés alapján állapította meg, alkalmazva emellett a (6) bekezdés mérséklési szabályát is, figyelemmel arra, hogy az ellenkérelem rövid terjedelmű volt és a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor.

Szeged, 2024. április 29.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró